

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/83842,Wojciech-z-Brudzewa-Albert-z-BrudzewaBrudzewski.html>
2021-11-28, 08:48

Wojciech z Brudzewa, Albert z Brudzewa/Brudzewski

WOJCIECH Z BRUDZEWA, Albert z Brudzewa/Brudzewski
(1445 lub 1446, Brudzewo k. Kalisza – IV 1495, Wilno),
astronom. Syn Stefana.

Wciągnięty na listę studentów Akad. Krakowskiej 25 VIII 1468, został bakałarzem w 1470, magistrem zaś w 1474. W 1476 wybrano go na członka Collegium Minus, a w 1483 – Collegium Maius. W semestrze zimowym 1485/86 był dziekanem wydziału sztuk wyzwolonych. Po podjęciu studiów teologicznych stopień bakałarza uzyskał 14 III 1490; 28 III 1494 otrzymał kanonikat w kolegiacie św. Floriana. Na wydziale sztuk wyzwolonych Akad. Krakowskiej wykładał arytmetykę, astronomię, kosmografię sferyczną, kosmologię, meteorologię i optykę, jak również komentował traktaty filozoficzne i logiczne. Pozostawił kilka prac astrologicznych (najwcześniejsza pochodzi z 1482): almanachów, prognostyków oraz komentarzy na temat metod astrologii. Był autorem tablic astronomiczno-astrologicznych i kanonów do nich, w tym opracowania słynnych *Tabulae directionum* Johanna Regiomontana. Najważniejszym jednak dziełem W. pozostaje komentarz do traktatu *Theoricae novae planetarum* Georga Peurbacha, napisany w 1482, wydany drukiem w 1495 w Mediolanie (współczesna edycja krytyczna w 1900). Był to ważny głos w toczącej się w astronomii europejskiej dyspacie na temat realności kół mimośrodowych, epicykli i ekwantu, podstawowych mechanizmów modeli planetarnych Klaudiusza Ptolemeusza, krytykowany przez takich zwolenników kosmologii homocentrycznej, jak Awerroes czy Jean Buridan. Nie podzielając skrajnych poglądów, traktat lokował się w nurcie reformatorskim ówczesnej astronomii, umacniając jego obecność w krakowskiej szkole astronomicznej. W takiej atmosferze rozpoczął studia w Krakowie M. Kopernik, który

wg tradycji wywodzącej się od J. Brożka był jednym z uczniów W., choć ów w tym czasie nie wykładał przedmiotów astronomicznych na uczelni, a zatem w grę wchodziłyby kontakty bardziej prywatne. Wiosną 1494, na rok przed zakończeniem studiów przez Kopernika, W. przeniósł się z Krakowa do Wilna, obejmując, po uzyskaniu urlopu z Akademii z zachowaniem stopni naukowych i apanaży, stanowisko sekretarza wielkiego księcia Aleksandra. Jeden z krakowskich uczniów W., Conrad Celtes, poświęcił mu odeę, zawierającą wykład uranografii i wychwalającą jego wiedzę astronomiczną i astrologiczną

L.A. Birkenmajer: *Stromata Copernicana*, Kraków 1924; M. Markowski: *Szczyt rozkwitu i międzynarodowego promieniowania krakowskiej szkoły astronomicznej*, [w:] *Historia astronomii w Polsce*, t. I, red. E. Rybka, Wrocław 1975; Z. Pawlikowska-Brożek: *Wojciech z Brudzewa*, [w:] *Krakowski krąg Mikołaja Kopernika*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego, t. 314. Prace Historyczne, z. 42, Copernicana Cracoviensia, t. 3, Kraków 1973.

Jarosław Włodarczyk

[Poprzedni](#)
[Następny](#)